

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

PRZEGLĄD WYMOGÓW W ZAKRESIE STATYSTYKI OGÓLNOGOSPODARCZEJ

GRUDZIEŃ 2004

W 2004 roku
wszystkie
publikacje EBC
będą zawierały
motyw pochodzący
z banknotu 100€.

© Europejski Bank Centralny 2004

Adres

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Niemcy

Adres do korespondencji

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Niemcy

Telefon

+49 69 1344 0

Internet

<http://www.ecb.int>

Faks

+49 69 1344 6000

Teleks

411 144 ecb d

Wszystkie prawa zastrzeżone. Zezwala się na wykorzystywanie do celów edukacyjnych i niekomercyjnych pod warunkiem podania źródła.

Grudzień 2004

ISBN 92-9181-605-1 (wersja drukowana)
ISBN 92-9181-606-X (wersja online)

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	4
2	OMÓWIENIE ZMIAN W WYMOGACH STATYSTYCZNYCH	5
3	OGÓLNE POTRZEBY INFORMACYJNE I OCENA AKTUALNIE DOSTĘPNYCH DANYCH	5
4	SZCZEGÓŁOWE WYMOGI STATYSTYCZNE	8
4.1	Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP)	8
4.2	Kwartalne i roczne rachunki narodowe – główne agregaty i ich struktura	9
4.3	Kwartalne i roczne rachunki narodowe – sektory instytucjonalne	10
4.4	Kwartalne i roczne przychody oraz wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych	10
4.5	Krótkookresowa statystyka przemysłu (w tym budownictwa)	11
4.6	Krótkookresowa statystyka handlu detalicznego i pozostałych usług	11
4.7	Statystyka rynku pracy – zatrudnienie i bezrobocie	12
4.8	Statystyka rynku pracy – dochody i koszty pracy	13
4.9	Badania opinii przedsiębiorców	13
4.10	Statystyka handlu zagranicznego	13
5	STATYSTYKA KRAJÓW SPOZA OBSZARU EURO	14
5.1	Państwa członkowskie spoza obszaru euro	14
5.2	Statystyki państw ubiegających się o członkostwo	14
	ZAŁĄCZNIK 1: STATYSTYKI OGÓLNOGOSPODARCZE OBSZARU EURO, KTÓRE NALEŻY REGULARNIE PRZEKAZYWAĆ DO EBC	16
	ZAŁĄCZNIK 2: STATYSTYKI OGÓLNOGOSPODARCZE PAŃSTW UBIELAJĄCYCH SIĘ O CZŁONKOSTWO, KTÓRE NALEŻY PRZEKAZYWAĆ DO EBC	19

1 WSTĘP

Podstawowym celem Eurosystemu jest utrzymanie stabilności cen w obszarze euro¹ oraz, bez uszczerbku dla tego celu, wspieranie ogólnej polityki gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej. Jednym z podstawowych zadań Eurosystemu związanych z postawionymi celami jest prowadzenie polityki pieniężnej w obszarze euro.

Traktat o Unii Europejskiej stanowi, że jednym z zadań Europejskiego Instytutu Walutowego (European Monetary Institute – EMI), będącego poprzednikiem EBC, jest przygotowanie w dziedzinie statystyki do trzeciego etapu Unii Gospodarczej i Walutowej (UGW), a w szczególności dążenie do ujednoczenia statystyk w niezbędnym zakresie. EMI po raz pierwszy przedstawił wymogi statystyczne w lipcu 1996 r. W sierpniu 2000 r. EBC opublikował swoje wymagania w zakresie statystyki ogólnogospodarczej². Opracowanie to okazało się bardzo przydatne w dyskusjach z instytucjami statystycznymi spoza EBC. Niniejszy dokument stanowi aktualizację wymogów EBC. Dotyczy przede wszystkim statystyk miesięcznych i kwartalnych (śródrocznych) dotyczących obszaru euro, innych państw członkowskich oraz krajów ubiegających się o członkostwo. Omawia wymogi określone dotychczas i uwzględnia nowe czynniki, na przykład rosnące zapotrzebowanie na dane statystyczne dla sektora usług.

Dziedziny, w których za opracowanie statystyki odpowiada wyłącznie Europejski Bank Centralny (Dyrekcja Generalna ds. Statystyki) lub EBC wspólnie z Komisją Europejską (Eurostatem) obejmują statystyki pieniężne i bankowe, rynków finansowych i pokrewne, bilansu płatniczego oraz inne dane zewnętrzne, a także rachunki finansowe i kwartalne rachunki narodowe według sektorów instytucjonalnych³. Z punktu widzenia polityki pieniężnej istotne są także inne obszary statystyki, w szczególności dane dotyczące cen i kosztów, inne niefinansowe rachunki narodowe, statystyki rynku pracy i szereg innych danych gospodarczych, zwłaszcza krótkookresowych. W niniejszym dokumencie określa się je wspólnym terminem statystyki ogólnogospodarczej. Aby zapewnić przestrzeganie odpowiednich wymogów, Europejski

Bank Centralny ściśle współpracuje z Komisją Europejską. W wielu przypadkach wymogi te są określone w aktach prawnych Rady i Komisji UE w ramach rozporządzenia Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty. Jeżeli Komisja Europejska nie posiada statystyk ogólnogospodarczych, EBC uzyskuje informacje ze źródeł krajowych lub innych instytucji europejskich.

Statystyka gospodarcza była też przedmiotem szczegółowego raportu Komitetu Walutowego w sprawie wymogów informacyjnych w Unii Gospodarczej i Walutowej (UWG), które są w znacznym stopniu zbieżne z wymaganiami EBC w tym zakresie. Po zatwierdzeniu raportu przez Radę ECOFIN w styczniu 1999 r. opublikowano sześć kolejnych raportów o osiągniętych postępach⁴. Jednym z rezultatów prowadzonych prac było powstanie „Planu działania w sprawie wymogów statystycznych UGW”, opracowanego na zlecenie ECOFIN przez Komisję Europejską (Eurostat) w ścisłej współpracy z EBC. Plan wskazuje obszary wymagające szybkich rozwiązań w poszczególnych państwach członkowskich oraz zakres potrzebnych zmian w przepisach dotyczących statystyki. „Plan działania” obejmował okres do końca 2002 r., ale jego pełna realizacja jeszcze się nie zakończyła⁵. Ponadto w lutym 2003 r. Rada i Komisja przyjęły kompleksowy raport na temat statystyki obszaru euro. Raport ten postuluje w szczególności opracowanie do 2005 r. zestawu podstawowych europejskich wskaźników gospodarczych (Principal European Economic Indicators – PEEI), których terminy publikacji i wiarygodność będą zgodne z najlepszymi standardami międzynarodowymi.

1 Europejski System Banków Centralnych (ESBC) składa się z Europejskiego Banku Centralnego (EBC) oraz krajowych banków centralnych Państw Członkowskich Unii Europejskiej (UE). Termin „Eurosystem” oznacza EBC oraz krajowe banki centralne Państw Członkowskich UE tworzących obszar euro. Terminem „Statut” określa się Statut ESBC i EBC.

2 Oba dokumenty są dostępne na stronie internetowej EBC (www.ecb.int).

3 Patrz także: Porozumienie pomiędzy Komisją Europejską (Eurostatem) i Europejskim Bankiem Centralnym (Dyrekcją Generalną ds. Statystyki) z 10 marca 2003 r. (dostępne na stronie internetowej EBC).

4 Raporty można znaleźć na stronie: http://ue.eu.int/cms3_applications/docCenter.ASP?expandID=132&lang=en&cmsID=245

5 Patrz: Raport o statusie wymogów informacyjnych w UGW, Komitet Ekonomiczno-Finansowy, 25 maja 2004 r., oraz wnioski ze spotkania Rady ECOFIN z 2 czerwca 2004 r.

Potrzeby statystyczne Eurosystemu są takie same jak innych instytucji odpowiedzialnych za prowadzenie polityki pieniężnej w dużych gospodarkach (szczególnie w Stanach Zjednoczonych). Najwyższej jakości statystyka ma kluczowe znaczenie dla podejmowania właściwych decyzji w dziedzinie polityki pieniężnej. Błędy wynikające z niepełnych lub mało wiarygodnych danych mogą być bardzo kosztowne dla gospodarki w kontekście stabilności cen, produkcji i zatrudnienia. Jakość danych statystycznych stanowiących podstawę decyzji dotyczących polityki pieniężnej uległa znacznej poprawie w ciągu ostatnich lat, ale wymaga jeszcze dalszych starań⁶.

2 OMÓWIENIE ZMIAN W WYMOGACH STATYSTYCZNYCH

Niniejsze opracowanie nie przedstawia żadnych istotnych nowych wymogów w stosunku do raportu EBC z roku 2000. Wiele spośród przedstawionych wymagań zawierał raport Komitetu Walutowego w sprawie wymogów informacyjnych w UGW z 1999 r. oraz kolejne raporty o osiągniętych postępach sporządzone przez Komitet Ekonomiczno-Finansowy. W porównaniu z pierwszą wersją raportu wprowadzono następujące zmiany:

- zwrócono większą uwagę na dane zagregowane dla obszaru euro: EBC proponuje uwzględnienie pełnego zakresu danych zagregowanych dla obszaru euro w zasadach dotyczących opracowania, udostępniania i weryfikacji krajowych statystyk ogólnogospodarczych;
- dostosowano wymagania dotyczące częstotliwości i terminów sporządzania statystyk do uzgodnionych docelowych parametrów unijnych dotyczących podstawowych europejskich wskaźników gospodarczych w przypadkach, gdy są one ogólnie zgodne z wymogami EBC;
- określono wymagania dotyczące miesięcznych i kwartalnych statystyk sektora usług; wysoka jakość wskaźników dotyczących usług nabiera coraz większej wagi, a w szczególności jest istotna z punktu widzenia zagregowanych danych gospodarczych obrazujących zmiany wartości PKB, cen i produktywności;

- potwierdzono większe zróżnicowanie zapotrzebowania użytkowników na dane dotyczące poszczególnych krajów: nie wszystkie szeregi statystyczne wykorzystywane w analizach dotyczących obszaru euro są przydatne zarówno w krajach obszaru euro, jak państwach spoza tego obszaru i ubiegających się o członkostwo;
- podkreślono w związku z tym konieczność rozpowszechniania nowych metod opracowania statystyk dla obszaru euro, które mogą zapewnić dobre wyniki na poziomie zagregowanym bez nadmiernego obciążania krajowych systemów statystycznych;
- dokonano przeglądu najpilniejszych zadań w dziedzinie statystyki handlu zagranicznego;
- w każdym rozdziale omówiono pokrótce obszary najpilniej wymagające poprawy.

3 OGÓLNE POTRZEBY INFORMACYJNE I OCENA AKTUALNIE DOSTĘPNYCH DANYCH

Podstawy prawne dla opracowania statystyk ogólnogospodarczych powstawały od początku lat dziewięćdziesiątych i zawarte są w szeregu aktów prawnych Rady UE dotyczących statystyki (w ostatnich latach uchwalanych wspólnie z Parlamentem i Komisją Europejską). Rozporządzenie w sprawie statystyk Wspólnoty wprowadza w stosunku do nich zasadę pomocniczości, ale jednocześnie nakłada następujący wymóg: „Aby zapewnić porównywalność wyników, Statystyki Wspólnoty tworzone są na podstawie jednakowych norm i, w szczególnych właściwie uzasadnionych przypadkach, na podstawie zharmonizowanych metod” (art. 1). Prowadzenie wspólnej polityki pieniężnej obszaru euro wymaga opracowania spójnych standardów i jednolitych metod statystycznych dotyczących podstawowych danych makroekonomicznych.

⁶ Więcej informacji o ocenie statystyk ogólnogospodarczych obszaru euro można znaleźć w opracowaniu „Zmiany w statystyce ogólnogospodarczej obszaru euro” w Biuletynie Miesięcznym EBC z kwietnia 2003 r. Najnowszy przegląd strategii polityki pieniężnej EBC przedstawiono w opracowaniu „Wyniki oceny strategii polityki pieniężnej EBC” w Biuletynie Miesięcznym z czerwca 2003 r.

WYMOGI OGÓLNE

Podstawowym wymogiem dotyczącym statystyki obszaru euro jest opracowanie i publikacja danych w sposób umożliwiający obliczenie *zagregowanych wyników dla całego obszaru*. Dane statystyczne dostępne jedynie dla niewielkiej części gospodarki obszaru euro bądź statystyki krajowe, z których nie można wyprowadzić wiarygodnych agregatów dla całej strefy, są mało użyteczne z punktu widzenia całościowych analiz obszaru euro. Wynika z tego szereg istotnych następstw.

Jeżeli chodzi o *zakres terytorialny*, istotne jest uzyskanie zagregowanych danych krajowych dla całego obszaru lub bardzo dużej jego części. Szczególnie ważne są dane dotyczące czterech największych państw obszaru euro (Niemiec, Francji, Włoch i Hiszpanii), tworzących ponad 80% PKB tej strefy, gdyż ich brak istotnie utrudniłby opracowanie wiarygodnej statystyki obszaru. Oprócz dążenia do zapewnienia dużego zakresu terytorialnego, EBC wspiera nowe nurty statystyczne obszaru euro, potocznie określane jako *zróżnicowanie wymagań sprawozdawczych oraz europejski system próbkowania*. Celem tych działań jest zapewnienie wiarygodnych wyników na poziomie całego obszaru euro bez nadmiernego obciążania systemów statystycznych poszczególnych państw członkowskich, zwłaszcza mniejszych. Z uwagi na rosnące zapotrzebowanie na dane statystyczne ze strony odbiorców i istniejące ograniczenia zasobów ze strony instytucji statystycznych, metody te należy dalej rozwijać i rozpowszechniać.

Jeżeli chodzi o *zakres danych dotyczących działów i sekcji gospodarki*, statystyki powinny zapewniać pełny obraz stanu gospodarki. Oprócz dotychczas stosowanych danych dotyczących przemysłu i handlu detalicznego potrzebne są wskaźniki dla branż usługowych, których znaczenie stale wzrasta. W przypadku obszaru gospodarczego tak znaczącego jak obszar euro należy ponadto zapewnić pełny system rachunków według głównych sektorów instytucjonalnych, w tym gospodarstw domowych, przedsiębiorstw, instytucji finansowych oraz instytucji rządowych i samorządowych.

Ponieważ statystyki obszaru euro buduje się w oparciu o dane dostarczane przez poszczególne kraje, *porównywalność* tych danych ma kluczowe znaczenie dla jakości uzyskiwanych wyników. Osiągnięto już znaczne postępy, ale doświadczenie z pierwszych lat funkcjonowania UWG wskazuje, że uzgodnienie wspólnych definicji i klasyfikacji statystycznych – choć ważne – często nie wystarczy dla uzyskania porównywalnych danych. Pożądane byłoby większe ujednoczenie i standaryzacja statystyk ogólnogospodarczych w poszczególnych krajach, w szczególności w odniesieniu do wskaźników wymagających znacznej porównywalności, takich jak HICP. Ponadto należy aktualizować i weryfikować z określoną częstotliwością międzynarodowe standardowe klasyfikacje wykorzystywane przy opracowaniu prawie wszystkich statystyk obszaru euro. Na rok 2007 planuje się przeprowadzenie gruntownej rewizji europejskiej klasyfikacji działalności gospodarczej (NACE); zmiany należy wprowadzić w sposób ściśle skoordynowany, tak aby ograniczyć do minimum problemy, jakie przyjęcie nowej klasyfikacji spowoduje w odniesieniu do agregatów dla obszaru euro.

Jeśli chodzi o *terminy publikacji* statystyk obszaru euro, EBC akceptuje parametry przyjęte ostatnio dla wskaźników PEEI, które – z kilkoma wyjątkami – stosuje w niniejszym dokumencie. Z drugiej strony funkcjonowanie systemów statystycznych w gospodarkach spoza obszaru euro również się poprawia, chociaż terminowe opracowanie statystyk zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami nadal pozostaje problemem. Nieterminowe udostępnianie danych ogólnogospodarczych z niektórych dziedzin (na przykład rynku pracy) nadal budzi niepokój i wymaga pilnej poprawy. Biorąc pod uwagę, że wspólna polityka pieniężna koncentruje się na agregatach dla całości obszaru euro, szacunkowe dane dla całej strefy należałoby publikować nie później niż wstępne szacunki krajowe dla największych państw. Wymaga to ujednoczenia *zasad udostępniania danych* i opracowania wspólnego kalendarza udostępniania danych na szczeblu europejskim; zadanie to jest priorytetem na najbliższe lata. Konieczna jest ponadto terminowość przekazywania danych krajowych do Komisji Europejskiej (Eurostatu) przez właściwe instytucje w poszczególnych państwach. Eurostat jest

głównym źródłem europejskich statystyk ogólnogospodarczych, w związku z czym musi być w stanie dostarczać odbiorcom europejskim dane o poszczególnych państwach równocześnie z ich publikacją na szczeblu krajowym. Eurostat powinien też mieć możliwość opracowania i udostępnienia wszystkich agregatów dla strefy euro ściśle w wyznaczonych terminach.

Jeżeli chodzi o *częstotliwość* danych, dla prowadzenia polityki pieniężnej niezbędne są dane miesięczne lub kwartalne. W niektórych dziedzinach statystyki (np. rynków pracy czy rachunków narodowych) konieczne jest w związku z tym zweryfikowanie obecnych wymogów dotyczących terminów udostępniania statystyk śródrocznych oraz danych całociowych, które zgodnie z przepisami unijnymi należy przedstawiać raz w roku lub rzadziej. Szczególnie pilnym zadaniem jest opracowanie kwartalnych rachunków narodowych według sektorów instytucjonalnych. Ponadto szereg wskaźników krótkookresowych nadal publikuje się jedynie kwartalnie i z to dużym opóźnieniem, co uniemożliwia ich wykorzystanie w analizie cykli koniunkturalnych. W analizie ekonomicznej i ekonometrycznej ważne jest też zapewnienie wystarczającej *długości szeregów czasowych*, które dla głównych agregatów powinny obejmować co najmniej jeden lub dwa cykle gospodarcze.

Potrzeba dostarczania w wymaganych terminach danych o odpowiedniej częstotliwości prowadzi do konieczności osiągnięcia kompromisu między terminowością a wiarygodnością. Nieodzownym warunkiem prowadzenia wiarygodnej polityki pieniężnej jest *wiarygodność* danych statystycznych wykorzystywanych do uzasadnienia decyzji w tej dziedzinie. Władze Eurosystemu rozumieją, że możliwości udostępniania danych w krótszych terminach są ograniczone i starają się wyznaczać je racjonalnie. Ponadto terminowe dostarczenie danych *zagregowanych* jest ważniejsze od dostarczenia informacji *szczegółowych*. Niektóre państwa członkowskie osiągają już dobre wyniki pod względem terminów udostępniania danych bez uszczerbku dla ich wiarygodności. Krótsze terminy osiągnięto również w odniesieniu do niektórych danych zagregowanych dla obszaru euro (np. PKB, HICP, produkcja przemysłowa i handel detaliczny)

i nic nie wskazuje na to, by lepsze wyniki w tym aspekcie wpływały na wiarygodność danych.

Oprócz wspólnych standardów dotyczących terminów i kalendarza udostępniania danych, przedmiotem obaw odbiorców statystyk w obszarze euro jest powszechny brak *zasad weryfikacji* danych na szczeblu europejskim, który prowadzi także do częstych zmian w agregatach dla obszaru euro.

Co więcej, jako że większość danych wymaga odsezonowania (z uwzględnieniem liczby dni roboczych), należy ujednolicić metody i procedury wprowadzania odpowiednich korekt. Uzgodniono już wspólne standardy w odniesieniu do kwartalnych rachunków narodowych i statystyk krótkookresowych, ale jeszcze ich w pełni nie wdrożono. W innych dziedzinach statystyki gospodarczej nie opracowano jeszcze wspólnych standardów.

OCENA OGÓLNA I PRZEGLĄD NAJPILNIEJSZYCH DZIAŁAŃ

Dostępny jest podstawowy zestaw statystyk ogólnogospodarczych dla obszaru euro stanowiący sprawdzoną i wiarygodną podstawę prowadzenia polityki pieniężnej. Dotyczy to w szczególności wskaźnika HICP, będącego głównym miernikiem stabilności cen, ale także szeregu istotnych wskaźników ogólnogospodarczych (w tym danych dotyczących produkcji, bezrobocia i cen producentów) wykorzystywanych w analizie ekonomicznej, stanowiącej jeden z filarów strategii polityki pieniężnej EBC. W ciągu ostatnich lat osiągnięto znaczne postępy, wśród których można wymienić: poszerzenie zakresu wskaźników HICP, udostępnianie większej ilości danych z kwartalnych rachunków narodowych (na przykład wartości dodanej i wynagrodzeń), większą dostępność, zwiększenie zakresu terytorialnego i lepszą porównywalność wskaźników krótkookresowych (obejmujących między innymi obroty handlu detalicznego, produkcję budowlano-montażową, dane według sekcji przemysłu), lepszą porównywalność statystyki bezrobocia i poprawę terminowości udostępniania szeregu wskaźników bez uszczerbku dla ich jakości (np. HICP, PKB, produkcja przemysłowa, handel zagraniczny).

Jednak mimo poprawy statystyka obszaru euro nadal nie spełnia wszystkich oczekiwań odbiorców. Dane

dla obszaru euro są często spóźnione lub w ogóle nie są dostępne z powodu niedostatecznego zakresu terytorialnego. Brak jest głównych agregatów z rachunków narodowych dla sektorów instytucjonalnych. Istnieją poważne luki w statystyce rynku pracy, w tym w zakresie podstawowych danych dotyczących zatrudnienia i liczby przepracowanych godzin. Konieczna jest też dalsza poprawa (ujednoczenie metod) w odniesieniu do wskaźnika HICP. Dwa kolejne problemy to brak danych dotyczących sektora usług w obszarze euro oraz brak dostatecznie porównywalnych procedur wprowadzania korekt z tytułu odsezonowywania danych i liczby dni roboczych. W rezultacie w wielu dziedzinach statystyka obszaru euro nadal nie jest równie pełna, terminowa i wiarygodna jak statystyki krajowe wielu państw członkowskich czy głównych obszarów walutowych poza strefą euro, na przykład Stanów Zjednoczonych. Konieczna jest zatem dalsza poprawa w tym zakresie.

W celu prowadzenia i ulepszania statystyki ogólnogospodarczej obszaru euro należy zweryfikować priorytety i ograniczyć wymogi prawne w dziedzinach uznawanych obecnie za mniej ważne. W ramach posiadanych kompetencji EBC ogranicza swoje wymagania dotyczące statystyki handlu zagranicznego (w szczególności Intrastatu) oraz niektórych strukturalnych statystyk gospodarczych. Ponadto EBC wspiera zmiany sprzyjające zróżnicowaniu krajowych wymogów sprawozdawczych i próbkowania na szczeblu europejskim, tak aby zmniejszyć obciążenie podmiotów sprawozdawczych zarówno w małych, jak i w dużych państwach członkowskich.

4 SZCZEGÓŁOWE WYMAGI STATYSTYCZNE

W załączniku przedstawiono zestawienie głównych wskaźników makroekonomicznych regularnie wykorzystywanych do analiz związanych z polityką pieniężną, z podaniem ich wymaganej częstotliwości, poziomu szczegółowości, terminów publikacji oraz obszarów najpilniej wymagających poprawy. Analiza nie uwzględnia bardzo szczegółowych informacji statystycznych wykorzystywanych jedynie do badań prowadzonych sporadycznie.

4.1 ZHARMONIZOWANY WSKAŹNIK CEN KONSUMPCYJNYCH

Miesięczny zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP), stosowany w definicji stabilności cen w ramach strategii polityki pieniężnej EBC, jest jednym z głównych wyznaczników tej polityki. Europejski Bank Centralny brał czynny udział w opracowaniu wskaźnika HICP, zwłaszcza w ramach procedur konsultacyjnych określonych w artykule 5.3 rozporządzenia Rady dotyczącego zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych⁷. Główne wymagania polityki pieniężnej obejmują ujęcie szerokiego zakresu wydatków gospodarstw domowych, porównywalność zakresów i metod oraz terminowe udostępnianie wiarygodnych danych o częstotliwości miesięcznej. Dla dalszych prac nad wskaźnikiem HICP szczególnie ważne jest rozwiązanie kwestii ujęcia wydatków na zasoby mieszkaniowe zajmowane przez właścicieli oraz szybszy postęp w dziedzinie dostosowania jakości.

Wskaźnik HICP należy prezentować na poziomie czterocyfrowej kategorii COICOP. Dla potrzeb sporadycznie prowadzonych analiz wskazane jest bardziej szczegółowe rozbitcie wskaźnika na poziomie obszaru euro – na przykład w obszarze cen żywności i usług. Może to także ułatwić uzyskanie dodatkowych wskaźników dla potrzeb analizy ekonomicznej, w szczególności wyodrębnienie wpływu, jaki wywierają na HICP zmiany podatków pośrednich (HICP przy stałych podatkach) i cen kontrolowanych.

Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych był stopniowo udoskonalany, a część wprowadzonych zmian doprowadziła do przekształcenia struktury niektórych jego komponentów. Natomiast dla analiz długookresowych i modelowania ekonometrycznego wskazane jest zapewnienie długich i spójnych szeregów czasowych.

W kontekście wykorzystania wskaźnika HICP do oceny stopnia konwergencji w Unii konieczność zapewnienia porównywalnych danych dotyczy wszystkich obecnych i przyszłych członków obszaru euro.

⁷ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2494/95 z dnia 23 października 1995 r. dotyczące zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych.

EBC za najpilniejsze uważa prace nad danymi dotyczącymi zasobów mieszkaniowych zajmowanych przez właścicieli, dostosowaniem jakości i wskaźnikiem HICP przy stałych podatkach.

4.2 KWARTALNE I ROCZNE RACHUNKI NARODOWE – GŁÓWNE AGREGATY I ICH STRUKTURA

Kwartalne rachunki narodowe mają kluczowe znaczenie dla oceny stanu gospodarki w danym momencie cyklu koniunkturalnego oraz jego potencjalnego wpływu na kształtowanie się cen. Rachunki roczne, udostępniane z większym opóźnieniem, ale za to bardziej szczegółowe, są podstawą bardziej ogólnej analizy zmian strukturalnych i trendów długookresowych.

Kwestię głównych agregatów kwartalnych oraz bardziej szczegółowych rocznych rachunków narodowych reguluje rozporządzenie ESA⁸. Rozporządzenie to stanowi podstawę funkcjonowania statystyki obszaru euro, w związku z czym musi zostać w pełni zastosowane, zwłaszcza w zakresie danych kwartalnych. Dodatkowe informacje kwartalne obejmują w szczególności dane o eksporcie i imporcie zewnętrznym obszaru euro, liczbie przepracowanych godzin oraz uzupełniające dane o przychodach, oszczędnościach i inwestycjach (patrz następny rozdział). Spośród danych rocznych szczególnie ważne – zarówno dla danych zagregowanych, jak i analizy porównawczej poszczególnych krajów – są informacje o inwestycjach i produkcji w podziale na działy gospodarki (np. 31 podsekcji NACE).

Rachunki narodowe są też jedynym źródłem zharmonizowanych informacji statystycznych o aktywach niefinansowych, zarówno dla całej gospodarki, jak i dla głównych sekcji i działów. Przeprowadzenie analizy roli (zmian) poziomu zamożności gospodarki jako całości oraz sektora gospodarstw domowych w szczególności wymaga udostępnienia raz w roku pełnego bilansu i wszystkich zmian bilansowych aktywów (transakcji, aktualizacji wyceny i innych zmian wielkości) w podziale na główne sektory instytucjonalne (gospodarstw domowych, przedsiębiorstw, instytucji rządowych i samorządowych) i główne kategorie (mieszkania, rzeczowy majątek trwały, wartości niematerialne

i prawne, inne aktywa produkowane, grunty, inne aktywa nieprodukowane). Bardzo potrzebne są też specyficzne dane kwartalne dotyczące przede wszystkim zasobów mieszkaniowych. I wreszcie, potrzebne są roczne zestawienia podaży i wykorzystania wyrobów i usług.

Pierwsze główne agregaty kwartalne i roczne należy udostępnić w nieprzekraczalnym terminie 60 dni. Bardzo przydatne byłoby opublikowanie wstępnych szacunków PKB i jego głównych komponentów co najmniej 15 dni wcześniej, pod warunkiem, że będą wystarczająco wiarygodne. Są to docelowe parametry wyznaczone dla wskaźników PEEI. Dane z pozostałych rachunków narodowych zagregowane dla obszaru euro, w szczególności zestawienia dotyczące przemysłu oraz dane dotyczące aktywów i środków trwałych, powinny być dostępne w ciągu sześciu do dziewięciu miesięcy po roku sprawozdawczym. Obecnie brak jest danych z większości pozostałych rachunków zagregowanych dla obszaru euro (np. zestawień podaży i wykorzystania wyrobów i usług); podkreśla się potrzebę poprawy w tym zakresie.

Dla analizy cykli koniunkturalnych ważne jest zapewnienie dostatecznie długich szeregów czasowych. Zgodnie z rozporządzeniem ESA, główne agregaty kwartalne powinny obejmować okres od 1980 r., z wyjątkiem nowych państw członkowskich, od których wymaga się przedstawienia danych od początku lat dziewięćdziesiątych (zależnie od momentu urynkowania gospodarki).

EBC za najpilniejsze uważa udostępnienie pełniejszych rachunków kwartalnych w terminie 60 dni po zakończeniu okresu sprawozdawczego, w tym w szczególności wchodzących w skład PKB wydatków i produkcji w cenach stałych. Obecnie brak większości danych zagregowanych na poziomie obszaru euro z rachunków za okresy roczne i dłuższe. Dostarczenie tych danych jest zadaniem priorytetowym.

8 Rozporządzenie Rady (WE) nr 2223/96 z dnia 25 lipca 1996 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych we Wspólnocie.

4.3 KWARTALNE I ROCZNE RACHUNKI NARODOWE – SEKTORY INSTYTUCJONALNE

Niezwykle ważne jest udostępnianie pełnych rocznych rachunków narodowych według sektorów instytucjonalnych oraz pełnych, choć mniej szczegółowych, kwartalnych rachunków według sektorów⁹. Umożliwi to sporządzenie rachunków obszaru euro według sektorów instytucjonalnych. Rachunki według sektorów umożliwiają nie tylko analizę przychodów, wydatków i produkcji, ale także oszczędności i inwestycji w poszczególnych sektorach, jak również powiązania między sektorami a rachunkami zagranicznymi. W analizie mechanizmu transmisji monetarnej szczególnie przydatna jest dezagregacja danych według przepływów międzygałęziowych w poszczególnych sektorach. Rozporządzenie ESA przedstawia metodologię sporządzania kompleksowych rachunków według sektorów. Z punktu widzenia potrzeb EBC roczne i kwortalne zestawienia według sektorów powinny uwzględniać przynajmniej podział na sektory przedsiębiorstw, instytucji finansowych, instytucji rządowych i samorządowych oraz gospodarstw domowych (w tym instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych), a także rachunki zagraniczne. Taki przekrój sektorowy należy stosować do wszystkich pozycji wyrównujących i do wszystkich transakcji składających się na daną pozycję wyrównującą (dla danych kwartalnych wymaga się mniejszej szczegółowości niż dla danych rocznych). Jeżeli podstawa prawna sporządzania kwartalnych rachunków sektorowych zostanie wprowadzona zgodnie z planem, dane dotyczące rachunków obszaru euro według sektorów zostaną udostępnione po raz pierwszy w 2006 r. Wymagane są też roczne dane dodatkowe o aktywach niefinansowych, w szczególności zasobach środków trwałych przedsiębiorstw oraz zasobach mieszkaniowych sektora gospodarstw domowych (patrz rozdział 4.2).

EBC za najpilniejsze uważa wprowadzenie kwartalnych rachunków narodowych według sektorów instytucjonalnych.

4.4 KWARTALNE I ROCZNE PRZYCHODY ORAZ WYDATKI SEKTORA INSTYTUCJI RZĄDOWYCH I SAMORZĄDOWYCH

Monitorowanie przez EBC zmian zachodzących w finansach publicznych wymaga przedstawiania przez państwa członkowskie wiarygodnych informacji rocznych o przychodach oraz wydatkach instytucji rządowych i samorządowych, a także o wykazanym deficycie lub nadwyżce. Coraz ważniejsze stają się zapewnienie odpowiedniego przekroju wydatków publicznych zgodnie z klasyfikacją COFOG.

EBC wymaga także, by państwa członkowskie przedstawiały kwortalne dane o przychodach oraz wydatkach instytucji rządowych i samorządowych w ciągu trzech miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego¹⁰. Ponadto w celu opracowania zagregowanych danych dla obszaru euro i Unii Europejskiej potrzebne są informacje o budżecie Unii zgodne z metodologią ESA.

Z punktu widzenia krótkookresowej statystyki finansów publicznych dla obszaru euro najważniejsze są dane kwortalne, ale dostępne są też dane krajowe o większej częstotliwości (zwłaszcza miesięczne). Dane te nie są z reguły ujednolicone i obejmują jedynie część sektora instytucji rządowych i samorządowych, ale stanowią przydatne źródło informacji o rozwoju sytuacji budżetowej poszczególnych krajów.

EBC za najpilniejsze uważa uzyskanie pełnych i wiarygodnych danych rocznych i kwartalnych o przychodach oraz wydatkach instytucji rządowych i samorządowych.

⁹ Więcej informacji na temat sektora instytucji rządowych i samorządowych można znaleźć w części 4.4.

¹⁰ Kwortalne dane o wydatkach oraz przychodach sektora instytucji rządowych i samorządowych przedstawia się na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 264/2000 z dnia 3 lutego 2000 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 2223/96 w zakresie krótkoterminowych statystyk finansów publicznych i rozporządzenia (WE) nr 1221/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 czerwca 2002 r. w sprawie kwartalnych niefinansowych rachunków sektora instytucji rządowych i samorządowych.

4.5 KRÓTKOOKRESOWA STATYSTYKA PRZEMYSŁU (W TYM BUDOWNICTWA)

Statystyki krótkookresowe dostarczające ważnych informacji o popycie, produkcji i cenach stanowią główne wskaźniki dla kwartalnych rachunków narodowych. Produkcja przemysłowa nadal jest najważniejszym wyznacznikiem bieżącej aktywności gospodarczej. Dane o nowych zamówieniach lub portfelu zamówień są istotnymi wskaźnikami przyszłej produkcji, w związku z czym wskazane jest przedstawianie statystyki nowych zamówień w kategoriach ilościowych. Miesięczne wskaźniki cen producentów oraz kosztów (np. kosztów produkcji, ale również wynagrodzeń) wykorzystuje się w analizie inflacji. Obejmują one również indeksy cen dla importu i eksportu obszaru euro. Dane o zatrudnieniu i nakładach pracy są niezbędne do analizy aktywności gospodarczej, a także do obliczenia dodatkowych wskaźników takich jak koszty płac w przeliczeniu na godzinę pracy oraz zmiany produktywności.

Miesięczne i kwortalne statystyki krótkookresowe dla obszaru euro określa rozporządzenie Rady w sprawie statystyk krótkookresowych¹¹. Dla Eurosystemu uzyskiwanie szybkich informacji o najważniejszych zmianach agregatów na niskim poziomie szczegółowości jest pilniejsze niż otrzymywanie wszystkich szczegółowych danych dla wszystkich działów gospodarki. Aby osiągnąć ten cel, jak najwięcej wskaźników powinno być publikowanych miesięcznie, najlepiej w terminie około 30 dni (45-60 dni dla wskaźników kwartalnych) po zakończeniu okresu sprawozdawczego. W odniesieniu do statystyk przemysłu, wymóg ten dotyczy zasadniczo danych na poziomie działu według klasyfikacji NACE. EBC korzysta czasem z danych bardziej szczegółowych (na poziomie grupy NACE), ale tu wymagane terminy udostępniania danych są dłuższe, a częstotliwości niższe.

W odniesieniu do niektórych wskaźników krótkookresowych, w tym nowych zamówień, obrotów i cen, wymaga się podziału terytorialnego transakcji na rynki krajowe i zagraniczne. W statystyce obszaru euro EBC oznacza to podział na transakcje wewnątrz obszaru euro oraz z krajami spoza niego. Ponieważ dane te są potrzebne do obliczenia agregatów dla obszaru euro, a nie dla poszczególnych

krajów, EBC jest zwolennikiem stosowania europejskiego systemu próbkowania, który pozwala zmniejszyć obciążenie państw członkowskich.

Potrzebne są też wskaźniki produkcji, popytu i cen dla produkcji budowlano-montażowej i rynku nieruchomości. Obejmują one zharmonizowane indeksy cen nieruchomości mieszkaniowych, publikowane co najmniej raz na kwartał. Dane te są potrzebne do analizy inflacji, cen aktywów i poziomu zamożności gospodarstw domowych. Dostępne aktualnie informacje o cenach nieruchomości są niewystarczające i w większości niskiej jakości.

Szereg wymagań EBC i docelowych parametrów podstawowych europejskich wskaźników gospodarczych znajduje odzwierciedlenie w propozycji Komisji w sprawie nowelizacji rozporządzenia Rady dotyczącego statystyk krótkookresowych, którą EBC popiera w wyrażonej opinii¹². Jednak w wielu przypadkach projekt rozporządzenia nie spełnia tych wymogów, na przykład dotyczących częstotliwości i terminów udostępniania danych o nowych zamówieniach oraz większości wskaźników dla budownictwa.

EBC za najpilniejsze uważa pełne i terminowe wdrożenie standardów PEEL oraz podniesienie jakości danych statystycznych dotyczących cen nieruchomości mieszkaniowych.

4.6 KRÓTKOOKRESOWA STATYSTYKA HANDLU DETALICZNEGO I POZOSTAŁYCH USŁUG

Drugą grupą wymaganych danych miesięcznych i kwartalnych są wskaźniki handlu detalicznego i innych działów usługowych. Częściowo uwzględnia je rozporządzenie w sprawie statystyk krótkookresowych i propozycja jego nowelizacji.

W rachunkach narodowych miesięczne dane o obrotach handlu detalicznego (w cenach stałych) stanowią główny wskaźnik kwartalnego spożycia gospodarstw domowych, stanowiącego największą pozycję wydatków. Dane te należy publikować

11 Rozporządzenie Rady (WE) nr 1165/98 z dnia 19 maja 1998 r. dotyczące statystyk krótkookresowych.

12 Patrz: opinia Europejskiego Banku Centralnego z dnia 24 maja 2004 r., Dz.U. C 158 z dnia 15 czerwca 2004 r., str. 3.

w terminie 30-dniowym, określonym docelowo dla wskaźników PEEI.

Oprócz krótkookresowych statystyk przemysłu i handlu detalicznego ważne jest opracowanie miesięcznych lub kwartalnych statystyk dotyczących sektora usług, zwłaszcza w odniesieniu do działów wrażliwych na zmiany koniunktury. Większość tych danych (obroty, ceny producentów, płace, liczba przepracowanych godzin i zatrudnienie) wymaga jeszcze opracowania. Komitet ds. Programu Statystycznego (Statistical Programming Committee – SPC) i Komitet ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics – CMFB) określają swoje priorytety następująco: wskaźniki aktywności gospodarczej/obrotów w cenach bieżących i stałych dla usług rynkowych, cen producentów dla usług związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz wskaźniki kosztów pracy i zatrudnienia dla usług rynkowych i nierynkowych. Komitet Ekonomiczno-Finansowy (Economic and Financial Committee – EFC) oraz Europejski Bank Centralny także uznają te dziedziny za priorytetowe.

EBC za najpilniejsze uważa opracowanie krótkookresowych wskaźników dotyczących usług rynkowych, a przede wszystkim pełne zastosowanie rozporządzenia w sprawie statystyki krótkookresowej zarówno w wersji istniejącej, jak i po nowelizacji.

4.7 STATYSTYKA RYNKU PRACY – ZATRUDNIENIE I BEZROBOCIE

Informacje dotyczące rynku pracy są istotne dla prowadzonej przez EBC analizy ekonomicznej będącej jednym z filarów polityki pieniężnej Banku. Wymogi statystyczne można podzielić na dwie grupy. Pierwsza wiąże się z terminowym dostarczaniem zagregowanych danych o zatrudnieniu i bezrobociu dla gospodarki jako całości i jej głównych sektorów (np. podział rachunków narodowych na sześć głównych sekcji według klasyfikacji A6), uzupełnionych o szereg dodatkowych wskaźników dotyczących rynku pracy (np. mierniki rzeczywistych nakładów pracy takie jak liczba przepracowanych

godzin oraz mierniki wolnych miejsc pracy). Druga grupa wymogów dotyczy przedstawienia bardziej szczegółowych danych o zatrudnieniu i wynagrodzeniach według działów i innych zmiennych socjoekonomicznych (płci, wieku i wykształcenia), których terminy udostępniania mogą być dłuższe, a częstotliwość niższa. Zmienne dotyczące rynku pracy omówione w rozdziałach 4.7 i 4.8 można uzyskiwać w różny sposób (od przedsiębiorstw, od gospodarstw domowych lub ze źródeł administracyjnych), mając jednak na uwadze, że wyniki makroekonomiczne powinny być spójne z szacunkami użytymi w ramach rachunków narodowych. Jest to szczególnie ważne w przypadku łączenia zmiennych, na przykład w celu obliczenia produktywności i jednostkowych kosztów pracy.

Definiując podstawowe europejskie wskaźniki gospodarcze PEEI dążono do tego, by wyniki kwartalne dla obszaru euro dotyczące całkowitego zatrudnienia były publikowane w ciągu 45 dni, a miesięczne dane o bezrobociu – w ciągu 30 dni. EBC akceptuje te parametry. Byłoby bardzo wskazane przyspieszenie działań zmierzających do publikacji *miesięcznych* wskaźników zatrudnienia dla obszaru euro. Rozporządzenie Rady w sprawie statystyk krótkookresowych obejmuje dane o zatrudnieniu i liczbie przepracowanych godzin w przemyśle (także w budownictwie) oraz o liczbie pracujących w handlu detalicznym i innych usługach. Wymogi EBC dotyczące terminów i poziomu szczegółowości są takie same jak w przypadku innych statystyk krótkookresowych (patrz rozdziały 4.5 i 4.6). Zgodnie z rozporządzeniem ESA należy udostępniać kwartalne i roczne dane o poziomie zatrudnienia i bezrobocia oraz liczbie przepracowanych godzin; podkreśla się przy tym znaczenie statystyki przepracowanych godzin, np. do pomiaru produktywności. Trzecim źródłem – potencjalnie najbardziej szczegółowym – jest badanie reprezentacyjne siły roboczej UE¹³. Jedynie niewielka część tego bardzo szczegółowego badania jest potrzebna do prowadzenia regularnej analizy monetarnej; jednak w odniesieniu do tej części pożądane byłoby zapewnienie kwartalnych wyników dla obszaru euro i wchodzących w jego skład krajów w ciągu około 45 dni od końca kwartału

¹³ Rozporządzenie Rady (WE) nr 577/98 z dnia 9 marca 1998 r. w sprawie organizacji badania prób losowych dotyczącego siły roboczej we Wspólnocie.

sprawozdawczego. Badanie siły roboczej nie spełnia obecnie tego postulatu.

Miesięczne dane o bezrobociu opracowywane przez Komisję Europejską (Eurostat) udostępniane są obecnie po około 35 dniach na mocy niepisanej umowy. Dla EBC ważny jest szereg dodatkowych krótkookresowych wskaźników dotyczących rynku pracy (z których większości obecnie brak dla strefy euro), w tym szczególnie spójne szacunki okresu pozostawania bez pracy, przepływów bezrobocia (nowi bezrobotni, nowozatrudnieni) oraz szacunki dotyczące niepełnego zatrudnienia (niepełnego wykorzystania możliwości wykonywania zadań w stosunku do ustalonego czasu pracy). Ważne są także dane dotyczące wolnych miejsc pracy uwzględniane we wskaźnikach PEEI, obecnie w trakcie opracowania.

EBC za najpilniejszą uważa poprawę metod pomiaru wielkości siły roboczej (miesięcznego zatrudnienia, liczby przepracowanych godzin) i wolnych miejsc pracy oraz danych dotyczących rynku pracy dla działów usługowych.

4.8 STATYSTYKA RYNKU PRACY – DOCHODY I KOSZTY PRACY

Dane o dochodach i kosztach pracy są wskaźnikami inflacji i popytu, a także konkurencyjności. W tej dziedzinie najważniejsze dla EBC są wiarygodne miesięczne lub kwartalne wskaźniki kosztów pracy dla całego obszaru euro, w przeliczeniu na jednego pracownika i przepracowaną godzinę. Dane te powinny obejmować całą gospodarkę, uwzględniać wszystkie główne składniki kosztów pracy i być zgodne z rachunkami narodowymi. Powinny też umożliwiać analizę trendów występujących w głównych działach, najlepiej na poziomie działu według klasyfikacji NACE, w przekroju na przynajmniej dwa główne składniki (wynagrodzenia brutto i składki na ubezpieczenia społeczne przekazywane przez pracodawcę). Pożądane byłyby też informacje o wypłacanych premiach. Podział według kryteriów socjoekonomicznych (takich jak poziom wykształcenia lub płeć) wymagany jest jedynie przy niższej częstotliwości danych. Na podstawie dostępnych aktualnie wskaźników

kosztów pracy można stwierdzić konieczność zapewnienia spójności danych ze statystyk krótkookresowych (wynagrodzenia brutto i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz statystyk dotyczących rynku pracy (wskaźniki kosztów pracy) z rachunkami narodowymi (wynagrodzenia uwzględniające dodatki płacowe).

Z informacji o miesięcznych wynagrodzeniach negocjowanych można wyciągać istotne wnioski dotyczące rynku pracy i ich wpływu na przyszły poziom cen, pomimo różnic w rozwiązaniach instytucjonalnych obowiązujących na rynkach pracy w obszarze euro.

EBC za najpilniejszą uważa poprawę wskaźnika kosztów pracy i danych o wynagrodzeniach w przeliczeniu na godzinę uzyskiwanych z rachunków narodowych, w tym lepsze statystyki dotyczące sektora usług.

4.9 BADANIA OPINII PRZEDSIĘBIORCÓW

Porównywalne badania opinii przedsiębiorców dla obszaru euro odgrywają istotną rolę w analizach obszarowych i obecnie wypełniają pewne luki w statystyce ilościowej (np. w ocenie portfela zamówień czy trendach w działalności usługowej). Niektórych informacji dostarczanych przez badania opinii, zwłaszcza dotyczących wykorzystania mocy produkcyjnych, nie można uzyskać z innych źródeł statystycznych. Analiza polityki pieniężnej jest prowadzona w oparciu o dane miesięczne (w niektórych wypadkach kwartalne), a także wymaga określonej szczegółowości prezentacji aktywności ekonomicznej. Badania przedsiębiorców i konsumentów prowadzone przez Komisję Europejską dostarczają większości danych potrzebnych EBC w tej dziedzinie.

EBC za najpilniejsze uważa stałe poszerzanie zakresu badań przedsiębiorców w obszarze działalności usługowej.

4.10 STATYSTYKA HANDLU ZAGRANICZNEGO

EBC wymaga, by statystyka handlu zagranicznego była przedstawiana w cenach bieżących (według wartości) i w ujęciu ilościowym. Oprócz podziału na

główne regiony i kraje kontrahentów stosuje się podział na grupy towarów. Dla potrzeb EBC, w szczególności Intrastatu, wystarczy dezagregacja danych miesięcznych z dokładnością do dwucyfrowej kategorii Scalonej Nomenklatury Towarowej Handlu Zagranicznego (CN), a danych kwartalnych – do kategorii czterocyfrowej. Powinno to zapewnić wystarczające subagregaty głównych grup produktów (np. według głównych sekcji przemysłu). Ponieważ obecnie brak innych danych statystycznych o zmianach cen importu i eksportu w obszarze euro, w szczególności wiarygodnych indeksów cen handlu dla tego obszaru jako całości, możliwym do przyjęcia rozwiązaniem dla EBC jest przedstawianie miesięcznych jednostkowych wskaźników wartości dla obszaru euro (patrz także rozdział 4.5).

Przepisy dotyczące statystyki handlu zagranicznego są zawarte w szeregu rozporządzeń Rady UE i Komisji Europejskiej, osobno dla handlu wewnątrz Unii (Intrastat) i obrotu z państwami spoza UE¹⁴. W przypadku danych dotyczących handlu między państwami członkowskimi termin ich przekazania Komisji Europejskiej (Eurostatowi) wynosi osiem tygodni (dla wartości ogółem w podziale na kraje kontrahentów) i dziesięć tygodni (dla pełnego zestawu), natomiast termin przekazania danych o wymianie z krajami spoza Unii wynosi sześć tygodni. Jeżeli chodzi o wymianę z krajami spoza obszaru euro, opóźnienie jest zbyt długie dla celów polityki. Zgodnie z parametrami PEEI, ogólna wartość wymiany handlowej dla obszaru euro powinna być dostępna w ciągu 45 dni po miesiącu sprawozdawczym, a bardziej kompletny zestaw danych – dwatygodnie później.

EBC za najpilniejszą uważa poprawę terminowości przedstawiania wyników handlu zagranicznego obszaru euro (docelowy termin zgodnie z PEEI wynosi $t+45$ dni) oraz poprawę statystyki cen importu i eksportu. Ponadto EBC nie uznaje za priorytet prowadzenia szczegółowej statystyki Intrastat i postuluje wprowadzenie odpowiednich zmian w wymogach prawnych.

5 STATYSTYKA KRAJÓW SPOZA OBSZARU EURO

5.1 PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE SPOZA OBSZARU EURO

Od państw członkowskich, które nie wprowadziły wspólnej waluty, wymaga się przedstawienia statystyk gospodarczych z trzech powodów. Po pierwsze, podstawowy zestaw makroekonomicznych wskaźników konwergencji jest niezbędny do oceny stopnia konwergencji zgodnie z artykułem 122(2) Traktatu, z wyjątkiem państw objętych derogacją. Po drugie, szerszy zestaw wskaźników służy do monitorowania rozwoju gospodarczego państw członkowskich spoza obszaru euro. Banki centralne wszystkich krajów Unii są członkami Rady Ogólnej EBC i uczestniczą w koordynacji polityki pieniężnej w cyklach półrocznych. Po trzecie, państwa członkowskie spoza obszaru euro powinny dążyć do niezakłóconej integracji swoich systemów statystycznych z systemem obszaru euro, co obejmuje zapewnienie wystarczających danych historycznych. Dotyczy to w szczególności państw, które będą miały znaczący udział w agregatach dla obszaru euro.

5.2 STATYSTYKI PAŃSTW UBIEGAJĄCYCH SIĘ O CZŁONKOSTWO

EBC wymaga statystyk gospodarczych krajów ubiegających się o członkostwo przed ich wejściem do Unii przede wszystkim w celu monitorowania przebiegu akcesji i ogólnej sytuacji gospodarczej poza obszarem euro. Z obu tych powodów, a także dla zapewnienia danych za okres przynajmniej kilku lat wstecz w momencie wstąpienia do Unii i przyjęcia istniejących przepisów unijnych dotyczących statystyki, ważne jest, by dane były porównywalne. Po wstąpieniu do Unii krajów ubiegających się o członkostwo będą je obowiązywać takie same przepisy dotyczące statystyki, jakie obowiązują

¹⁴ Terminy przekazywania danych określa rozporządzenie Komisji (WE) nr 1901/2000 z dnia 7 września 2000 r. ustanawiające niektóre przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 3330/91 w sprawie danych statystycznych odnoszących się do handlu towarami między Państwami Członkowskimi (Intrastat) oraz rozporządzenie Komisji (WE) 1917/2000 z dnia 7 września 2000 r. ustanawiające niektóre przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1172/95 w sprawie statystyk odnoszących się do handlu zagranicznego. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3330/91 zostanie uchylone z końcem roku i zastąpione przez rozporządzenie (WE) nr 638/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. – Dz.U. L 102, 7.4.2004 r., str. 1.

pozostałe państwa członkowskie, które nie przyjęły wspólnej waluty.

Przed akcesją najwyższy priorytet ma terminowe opracowywanie zagregowanych podstawowych wskaźników, zwłaszcza tych, na podstawie których monitoruje się stopień konwergencji. Dane te obejmują w szczególności zagregowane wskaźniki HICP, główne agregaty z rocznych i kwartalnych rachunków narodowych (wydatki i produkcja, wynagrodzenia, dochody i oszczędności gospodarstw domowych), przychody i wydatki publiczne, zatrudnienie i bezrobocie. Inne istotne dane obejmują dodatkowe wskaźniki inflacji (np. ceny producentów, koszty pracy) oraz handlu zagranicznego. Dalsze informacje przedstawia załącznik 2.

Załącznik 1 Statystyki ogólnogospodarcze obszaru euro, które należy regularnie przekazywać do EBC

Wskaźnik (częstotliwość)	Wymagany poziom szczegółowości	Wymagany termin publikacji (okres referencyjny + x dni kalendarzowych)	Obszary najpilniej wymagające poprawy
A. Ceny i koszty			
Wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) (m)	Czterocyfrowa kategoria COICOP plus bardziej szczegółowy przekrój na poziomie obszaru euro; jednolite agregaty; szacunki wpływu zmian podatków i cen kontrolowanych.	t + 15 (oraz t + 0 dla wstępnych szacunków)	Mieszkania zajmowane przez właścicieli Poprawa jakości HICP przy stałych podatkach
Wskaźnik cen producentów Przemysł (m)	Działy wg. klasyfikacji NACE Rev. 1 Budownictwo ogólne, inżynieria lądowa	t + 35 t + 45	Ceny producentów dla usług rynkowych zagregowane dla obszaru euro
Budownictwo (kw) Usługi (kw)	Dział wg. klasyfikacji NACE Rev. 1 (usługi rynkowe)	t + 60	
Wynagrodzenia, płace brutto, jednostkowe koszty pracy, przeciętny koszt pracy na pracownika/godzinę (m/kw)	Rachunki narodowe (kw): co najmniej sekcje A6 Statystyki krótkookresowe (m): działy wg. klasyfikacji NACE Rev. 1 Statystyki kosztów pracy (m/kw): wynagrodzenia ustalone, wynagrodzenia negocjowane, inne koszty pracy, sekcje NACE	t + 60 t + 30 t + 70	Wynagrodzenie za godzinę pracy Większa terminowość Pełne wdrożenie indeksu kosztów pracy LCI
Ceny surowców (tyg.)	W podziale na poszczególne surowce i główne grupy	t + 5	-
Ceny nieruchomości mieszkaniowych (kw)	Domy i mieszkania, rynek pierwotny i wtórny w dużych miastach	t + 60-90	Kwartalny indeks dla obszaru euro
Wynagrodzenia negocjowane (m/kw):	W podziale na główne sektory i terminy publikacji (stopień szczegółowości zależy od procesu kształtowania płac)		-
Wskaźniki cen importu i eksportu (poza obszar euro) (m)	Działy wg. klasyfikacji NACE Rev. 1	t + 45	Dostępność agregatów dla obszaru euro

Załącznik 1 Statystyki ogólnogospodarcze obszaru euro, które należy regularnie przekazywać do EBC

Wskaźnik (częstotliwość)	Wymagany poziom szczegółowości	Wymagany termin publikacji (okres referencyjny + x dni kalendarzowych)	Obszary najpilniej wymagające poprawy
B. Popyt i produkcja			
Rachunki narodowe dla gospodarki (kw/r)	Główne agregaty dla gospodarki, głównych działów i produktów (ESA 95 tabela 1)	t + 60, wstępne szacunki PKB i głównych komponentów	Większa terminowość (rachunki kwartalne z podziałem wg. wydatków i produkcji w czasie t + 60)
Rachunki narodowe (niefinansowe) według sektorów instytucjonalnych (kw/r)	Podział na S11, S12, S13, S14 + 15, S2, obejmujący szczególnie główne salda	t + 90	Agregaty dla obszaru euro dla rachunków narodowych według sektorów instytucjonalnych
Roczne rachunki narodowe (r)	ESA 95 tabele 3 (A31), 4 (z podziałem na obszar euro/inne), 5 (3-cyfrowa kategoria COICOP), 8 (szczegółowe rachunki sektorowe)	t + 180-270	Dostępność agregatów dla obszaru euro
Środki trwałe (r)	Ogółem, sektor publiczny, Pi6, brutto i netto	t + 1 rok	Dostępność agregatów dla obszaru euro
Aktywa niefinansowe (r)	Cała gospodarka, sektor gospodarstw domowych, mieszkalnictwo	t + 1 rok	Dostępność agregatów dla obszaru euro, dane dotyczące mieszkalnictwa dla sektora gospodarstw domowych
Tabele podaży i popytu (roczne)	ESA 95 tabela 15 (P60/P60)	t + 2-3 lata	Dostępność agregatów dla obszaru euro
Tabele nakładów i produkcji (co 5 lat)	ESA 95 tabela 17 (A60/P60)	t + 2-3 lata	Dostępność agregatów dla obszaru euro
Produkcja przemysłowa (NACE C-F) (m)	Działy wg. klasyfikacji NACE Rev. 1 ¹⁾	t + 30	Większa terminowość
Nowe zamówienia w przemyśle (NACE C-F) (m)	Działy wg. klasyfikacji NACE Rev. 1 ¹⁾ pochodzące z i spoza obszaru euro	t + 30	Większa terminowość, wyniki zdeflowane, właściwe zdefiniowanie zamówień eksportowych poza obszar euro
Obrotu handlu detalicznego (w cenach nominalnych i stałych) (m)	Działy i grupy wg. klasyfikacji NACE Rev. 1	t + 30	-
Obroty w przemyśle (NACE C-F) (m)	Działy wg. klasyfikacji NACE Rev. 1	t + 45	Większa terminowość
Obroty (produkcja) w głównych sektorach usługowych (m)	Działy wg. klasyfikacji NACE Rev. 1 (lub grupy, jeśli są heterogeniczne)	t + 45	Dostępność agregatów dla obszaru euro
Badania opinii przedsiębiorców (m)	Działy wg. klasyfikacji NACE Rev. 1	t + 0	Pełny zakres sektora usług rynkowych
Badania opinii konsumentów (m)		t + 0	-
Pozwolenia na budowę (lub rozpoczęte budowy) (m)	Według głównych rodzajów budynków	t + 45	-
Handel zagraniczny (z krajami spoza obszaru euro), ujęcie wartościowe i ilościowe	Dwucyfrowa kategoria Nomenklatury Scalonej, główne działy przemysłu, podział geograficzny	t + 45 (agregaty); t + 60 (dane szczegółowe, ilości, wartości jednostkowej)	Większa terminowość (docelowe parametry dla wskaźników PEEI)

Załącznik 1 Statystyki ogólnogospodarcze obszaru euro, które należy regularnie przekazywać do EBC

Wskaźnik (częstotliwość)	Wymagany poziom szczegółowości	Wymagany termin publikacji (okres referencyjny + x dni kalendarzowych)	Obszary najpilniej wymagające poprawy
C. Niefinansowe rachunki instytucji rządowych i samorządowych			
Przychody i wydatki instytucji rządowych i samorządowych (r)	Podział zgodnie ze statystyką obszaru euro publikowaną w Biuletynach Miesięcznych EBC	t + 90	Szerszy zakres
Przychody i wydatki instytucji rządowych i samorządowych (kw)	Przekrój uproszczony, ale zgodny z danymi rocznymi	t + 90	Pełna realizacja
Rachunki instytucji rządowych i samorządowych (kw)	Podział na S13 zgodnie z kwartalnymi rachunkami narodowymi (łącznie z kapitałowymi) według sektorów (patrz część B)	t + 90	Pełna realizacja
Rachunki narodowe (r)	ESA 95 tabela 8 dla S13 i tabela 11 (COFOG)	t + 180-240	Dostępność agregatów dla obszaru euro
D. Rynek pracy			
Zatrudnienie i zatrudnieni (m/kw):	Wstępne szacunki dla całej gospodarki (m/kw): Rachunki narodowe (kw): co najmniej sekcje A6 Statystyki krótkookresowe (m/kw): Działy wg. klasyfikacji NACE Rev. 1 Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (m/kw): główne wyniki Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (kw/r): wyniki szczegółowe	t + 45 t + 60 t + 30 t + 60 t + 90	Większa terminowość, statystyki sektora usługowego, dane miesięczne
Bezrobocie (m)	Wg. sekcji: co najmniej sekcje A6 Wg. wieku: wszystkie grupy wiekowe Wg. czasu: krótko-, średnio- i długoterminowe	t + 30	Podział według czasu pozostawania bez pracy
Dodatkowe miary niepełnego zatrudnienia i rezerw siły roboczej (kw)	Niepełne zatrudnienie wg głównych działów Rezerwy siły roboczej wg płci i wieku ²⁾	t + 60	Dane zagregowane dotyczące niepełnego zatrudnienia
Dodatkowe miary przepływu bezrobocia i zatrudnienia (m/kw):	Nowi bezrobotni; nowozatrudnieni (na stałe, czasowo, w pełnym/niepełnym wymiarze czasu pracy) ²⁾	t + 45	Dane zagregowane dla nowych bezrobotnych i nowozatrudnionych
Liczba przepracowanych godzin (m/kw):	Rachunki narodowe (kw): A6 Statystyki krótkookresowe (m): Działy wg. klasyfikacji NACE Rev. 1	t + 60 t + 45	Dostępność agregatów dla obszaru euro
Wolne miejsca pracy (kw)	Wg. działów co najmniej sekcja A6	t + 45	Szerszy zakres i porównywalność agregatu dla obszaru euro
1) Oraz budownictwo ogólne i inżyniera lądowa dla budownictwa. 2) Dane przekrojowe/szczegółowe niewymagane przy wysokiej częstotliwości.			

WYJAŚNIENIE:

Tabela przedstawia najczęściej wykorzystywane makroekonomiczne dane statystyczne dotyczące cen i kosztów, gospodarki realnej, niefinansowych rachunków instytucji rządowych i samorządowych oraz rynku pracy. Nie obejmuje natomiast pokrewnych danych wykorzystywanych do szczególnych celów, np. badań ekonomicznych.

Załącznik 2 Statystyki ogólnogospodarcze państw ubiegających się o członkostwo, które należy przekazywać do EBC

Wskaźnik i częstotliwość	Poziom szczegółowości	Wymagany termin publikacji (wstępne wyniki) ¹⁾ (okres sprawozdawczy + x dni)
Wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) (m)	Jednocyfrowa kategoria COICOP plus dodatkowe jednorodne agregaty	t + 35
Rachunki narodowe (kw/r)	Główne agregaty dla gospodarki (ESA 95 tabela 1)	t + 90 (kw) t + 360 (r)
Zatrudnienie i bezrobocie (kw)	Ogółem i główne grupy	t + 90 (BAEL), t + 90 (rachunki narodowe)
Produkcja przemysłowa i ceny producentów (m)	Ogółem i główne działy przemysłu	t + 50-60
Handel zagraniczny (m) ²⁾	Ogółem, wymiana z UE, z obszarem euro, pozostała	t + 56
Badania opinii przedsiębiorców i konsumentów (m/kw)	Wskaźniki zaufania i główne komponenty	t + 15
Przychody i wydatki instytucji rządowych i samorządowych (r)	Główne kategorie	t + 120

1) Wymagany termin publikacji odpowiada wymogom zawartym w istniejących rozporządzeniach EU (z wyjątkiem badań opinii).

2) Szczegółowe informacje dotyczące handlu zagranicznego dla państw ubiegających się o członkostwo można też uzyskać z odpowiednich deklarowanych statystyk dla obszaru euro.

